

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD – 4101-021-02/2014

P/14/010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk

T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05

lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/14/010 – Wykonywanie zadań w zakresie współpracy z Polonią i Polakami za granicą ukierunkowanych na podtrzymywanie więzi z krajem i wspomaganie migracji powrotnych.

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Kontrolerzy

1. Teresa Sawicka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91829 z dnia 21.11.2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

2. Ewa Duszka, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91828 z dnia 21.11.2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 3-4)

Jednostka
kontrolowana

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Aleje Racławickie 14, 20-950 Lublin (dalej: „KUL”).

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Rektorem KUL od dnia 1 września 2012 r. jest ks. prof. Antoni Dębiński.

(dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ wykonywanie przez KUL zadań w zakresie współpracy z Polonią i Polakami za granicą ukierunkowanych na podtrzymywanie więzi z krajem i wspomaganie migracji powrotnych w latach 2013-2014 (do 19 grudnia).

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Wykonywanie przez KUL ww. zadań pozwoliło na osiągnięcie zakładanych celów i rezultatów poprzez m.in. integrację środowisk polonijnych i wprowadzenie najnowszych metod nauki języka polskiego jako obcego. Zakres rzeczowy zadań zrealizowano w pełni, a otrzymane dotacje wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Zakończone zadanie rozliczono prawidłowo.

Stwierdzone nieprawidłowości, polegające na niezgodnym z umowami zaksięgowaniu części kosztów poniesionych na realizację zadań oraz – w przypadku jednego zadania – przesunięciu terminu realizacji jednego z trzech działań bez uzyskania wymaganej zgody Ministerstwa Edukacji Narodowej (dalej: „MEN”), zostały usunięte w trakcie kontroli i nie miały istotnego wpływu na skontrolowaną działalność.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przestrzeganie warunków w zakresie wykorzystania środków przekazanych na zadania ukierunkowane na podtrzymywanie więzi z Polską i wspomaganie migracji powrotnych

Opis stanu
faktycznego

W latach 2013-2014 (do 19 grudnia), w zakresie zadań publicznych ukierunkowanych na podtrzymywanie więzi z krajem i wspomaganie migracji powrotnych, KUL realizował dwa projekty:

- „Polska bliżej” – zadanie zlecone przez Ministra Spraw Zagranicznych (dalej: „MSZ”) na podstawie umowy dotacji nr 296/2013 z dnia 17.05.2013 r.² (dalej: „Polska bliżej”);
- „Organizowanie w kraju i za granicą doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim za granicą” – zadanie zlecone przez MEN na podstawie umowy nr MEN/2014/DSWM/722 z dnia 21.05.2014 r. (dalej: „doskonalenie zawodowe nauczycieli”).

Przekazana KUL dotacja celowa na realizację tych zadań wynosiła odpowiednio 300,0 tys. zł oraz 226,4 tys. zł.

W badanym okresie w KUL określone były zasady polityki rachunkowości, wprowadzone Zarządzeniem Rektora KUL z dnia 17 grudnia 2013 r.³, które stosowano w ewidencjonowaniu i rozliczaniu ww. zadań zleconych.

(dowód: akta kontroli str. 6-43, 124-152, 438-448)

W KUL prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych z ww. dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków, zgodnie z art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴ (dalej: „u.f.p.”) oraz art. 16 ust. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁵ (dalej: „u.d.p.p.”). Natomiast część kosztów dotyczących ww. zadań sfinansowanych ze środków własnych ujęto na kontach nie dotyczących tych projektów.

Ewidencja księgowa KUL była zgodna z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶ (art. 13, 16 i 17).

(dowód: akta kontroli str. 44-83, 124, 150-159)

Zadanie „Polska bliżej” zrealizowane zostało w terminie zgodnym z umową, tj. od 15.01.2013 r. do 31.12.2013 r. Natomiast umowny termin zakończenia realizacji projektu „doskonalenie zawodowe nauczycieli” upływał 31.12.2014 r. i do dnia zakończenia kontroli (19.12.2014 r.) umowa nie była w pełni rozliczona.

Wykonawcą ww. zadań była Szkoła Języka i Kultury Polskiej (dalej: „SJiKP”) oraz Uniwersytet Otwarty, tj. jednostki organizacyjne KUL.

² Umowa o wsparcie realizacji zadania publicznego.

³ Obowiązującym od dnia 1 stycznia 2013 r.

⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.

Projekt „Polska bliżej” skierowany był do nauczycieli i uczniów szkół polskich z regionu Chicago, Wallington (USA) i Toronto (Kanada), kręgów polonijnych oraz osób mających kontakty z Polonią i Polakami.

W ramach tego projektu przygotowano i przekazano szkołom polskim w USA i Kanadzie materiały dydaktyczne rozwijające mówienie, czytanie i pisanie w języku polskim.

W okresie od maja do grudnia 2013 r. przeprowadzono pierwszą część studiów podyplomowych oraz kurs dokształcający w zakresie nauczania języka polskiego jako drugiego (obcego) z elementami nauczania kultury polskiej. W Chicago odbyły się 3 zjazdy, w których uczestniczyło 30 osób, łącznie zrealizowano 270 godzin dydaktycznych. W Toronto w kursie dokształcającym wzięło udział 49 osób, które uczestniczyły w 20 godzinach zajęć (w sumie przeprowadzono 40 godzin zajęć w dwóch grupach).

W maju 2013 r. przeprowadzono warsztaty metodyczne dla nauczycieli polskich szkół sobotnio-niedzielnich w USA. W Wallington (New Jersey) odbyły się cztery prezentacje połączone z warsztatami dla grupy 30 nauczycieli szkół sobotnich działających w okolicach Nowego Jorku oraz konsultacje indywidualne poświęcone specyficznym zagadnieniom nauczania języka polskiego jako drugiego (obcego). Natomiast w Chicago odbyły się cztery spotkania warsztatowe z nauczycielami ze Szkoły św. Ferdynanda (80 osób).

15 grudnia 2013 r. w siedzibie Stowarzyszenia Nauczycieli Polskich w Ameryce odbyły się otwarte czterogodzinne warsztaty dla nauczycieli polskich szkół sobotnich pt. „Nowe koncepcje uczenia zagadnień językowych i literatury w polskich szkołach sobotnich (rozwiązania praktyczne)”. W spotkaniu wzięło udział 42 nauczycieli z kilkunastu chicagowskich szkół. Uczestnikom przekazano autorskie materiały ilustrujące nowe koncepcje nauczania języka i kultury polskiej.

W maju 2013 r. przeprowadzono wśród uczniów egzamin z języka polskiego: w Szkole św. Stanisława Kostki (Wallington) i w Szkole św. Ferdynanda (Chicago), do którego przystąpiło odpowiednio 19 i 10 osób. Odbyły się również spotkania: z rodzicami w Szkole św. Stanisława Kostki poświęcone konstrukcji, wymaganiom oraz celowości zdawania egzaminów z języka polskiego w USA⁷, egzamin certyfikacyjny z języka polskiego jako obcego, egzamin językowy przygotowywany przez Szkołę Języka i Kultury Polskiej KUL oraz z rodzicami i uczniami w Szkole św. Ferdynanda, gdzie odbyła się prezentacja na temat rozwijania kompetencji językowych i kulturowych uczniów polskich szkół sobotnich, nowych metod pracy oraz przygotowywanych przez pracowników SJiKP KUL materiałów.

W okresie kwiecień–październik 2013 r. zorganizowano trzy serie wykładów otwartych, w aglomeracjach Toronto i Chicago, z różnorodnym zakresem tematycznym (historycznym, społecznym, kulturowym, edukacyjnym), w których wzięło udział łącznie ok. 300-400 osób przy każdej serii.

Zorganizowano dwuczęściową konferencję: cz. I „Współczesna Polska, jej miejsce w świecie, a wartości chrześcijańskie” (maj 2013 r.) i cz. II „Współcześni wielcy Polacy, ich tożsamość i znaczenie dla świata” (listopad 2013 r.), w której uczestniczyło około 300 osób za każdym razem.

Zakres rzeczowy projektu „Polska bliżej” został w pełni zrealizowany.

⁷ Polish Regents (LOTE).

Zgodnie z umową termin realizacji ww. projektu przypadał na okres od 15.01.2013 r. do 31.12.2013 r., natomiast umowa z MSZ została zawarta dopiero 17.05.2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 84-149, 438-448)

Rektor KUL wyjaśnił, że zawarcie umowy i przekazanie kwoty dotacji kilka miesięcy po terminie rozpoczęcia realizacji projektu miało poważny wpływ na całość działań i utrudniało ich wykonanie. Zdecydowana większość wydatków została poniesiona po podpisaniu umowy. Okres od 15.01.2013 r. do podpisania umowy został wykorzystany na zaplanowanie i przygotowanie działań. Główne działania i wydatki zostały wstrzymane do czasu podpisania umowy.

(dowód: akta kontroli str. 183-191)

Z realizacji projektu „Polska bliżej” sporządzono sprawozdanie końcowe, wg wzoru określonego w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania⁸, w terminie określonym w umowie, tj. 30 dni od dnia zakończenia realizacji projektu, zgodnie z art. 18 ust. 1 u.d.p.p.

Dane ujęte w sprawozdaniu odnoszące się do sum kwot rozliczonych były zgodne z danymi w ewidencji księgowej i zgodne w podziale na środki dotacji (270,8 tys. zł), źródła pozabudżetowe (25,4 tys. zł) i wkład własny (2,0 tys. zł) oraz wynikały z dokumentacji finansowej.

Sprawozdanie końcowe zostało zaakceptowane przez MSZ⁹.

(dowód: akta kontroli str. 198-240, 261-262, 265-269)

Projekt dotyczący „doskonalenia zawodowego nauczycieli”, zgodnie z harmonogramem i kosztorysem (stanowiącym zał. do umowy) zakładał realizację następujących działań w zakresie tego zadania publicznego:

- druga część studiów podyplomowych w Chicago, 3 zjazdy w terminie od maja do grudnia 2014 r. (realizacja zadania w terminie tj. od 22 maja do 12 czerwca 2014 r.; od 5 września do 24 września 2014 r.; od 25 listopada do 10 grudnia 2014 r.);
- pierwsza część szkoleń dla nauczycieli szkół polskich z Nowego Jorku i New Jersey w maju 2014 r. (realizacja zadania w terminie, tj. od 7 maja do 24 maja 2014 r.);
- druga część szkoleń dla nauczycieli szkół polskich w Kanadzie w terminie od sierpnia 2014 r. do września 2014 r. (realizacja zadania wykonana z opóźnieniem, tj. od 19 października do 3 listopada 2014 r.).

(dowód: akta kontroli str. 124 -125, 136-138, 254, 438-448)

Wszystkie grupy adresatów wskazane w umowach (ofertach złożonych w związku z realizacją zadań) zostały objęte ww. działaniami.

(dowód: akta kontroli str. 438-448)

Koszt całkowity projektu „Polska bliżej” wyniósł 298,3 tys. zł, z czego 270,8 tys. zł sfinansowano ze środków dotacji celowej przyznanej na jego realizację (w wys. 300,0 tys. zł). Środkami z dotacji sfinansowano: koszty podróży (70,0 tys. zł), materiały (0,3 tys. zł), usługi obce (92,6 tys. zł),

⁸ Dz. U. z 2011 r. Nr 6, poz. 25.

⁹ Pismo nr DWPPG.262.196.2014 / 1 z dnia 9 kwietnia 2014 r.

wynagrodzenia (22,3 tys. zł), umowy o dzieło i umowy zlecenia (69,6 tys. zł), narzuty na wynagrodzenia (15,9 tys. zł). Niewykorzystane środki z dotacji w kwocie 29,2 tys. zł zwrócono na rachunek MSZ, w tym 28,8 tys. zł zgodnie z umową w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji projektu (28.01.2014 r.), natomiast 0,4 tys. zł – 27.02.2014 r., tj. 28 dni po terminie. Odsetki za zwłokę z uwagi na ich wysokość (3,15 zł) nie podlegały zwrotowi¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 44-64, 198-240)

Środki z dotacji celowej na realizację projektu „Polska bliżej” w kwocie 270,8 tys. zł wykorzystano zgodnie z postanowieniami umowy, tj. terminowo (do 31.12.2013 r.) i zgodnie z przeznaczeniem.

Na realizację zadania „doskonalenie zawodowe nauczycieli” na dzień 10 grudnia 2014 r. wydatkowano środki finansowe w łącznej kwocie 130,2 tys. zł, w tym z dotacji 118,0 tys. zł, co stanowiło 54% zaplanowanej kwoty (240,7 tys. zł).

Nakłady finansowe na poszczególne działania tego zadania (na 10 grudnia 2014 r.) wyniosły:

- 91,3 tys. zł, tj. 61% (kosztorys – 149,6 tys. zł) dot. drugiej części studiów podyplomowych w Chicago;
- 15,5 tys. zł, tj. 47% (kosztorys – 33,1 tys. zł) dot. pierwszej części szkoleń dla nauczycieli szkół polskich z Nowego Jorku i New Jersey;
- 23,4 tys. zł, tj. 67% (kosztorys – 34,7 tys. zł) dot. drugiej części szkoleń dla nauczycieli szkół polskich w Kanadzie.

(dowód: akta kontroli str. 68-81, 150-152)

Rektor KUL, wyjaśnił m.in., że zadania dot. szkoleń dla nauczycieli zostały w pełni zrealizowane, natomiast w trakcie realizacji są wypłaty wynagrodzeń za część zajęć przeprowadzonych w Nowym Jorku (20 godzin) oraz szkolenia w Toronto. Opóźnienie w wypłatach za szkolenia przeprowadzone w maju 2014 r. wynikają z przyczyn organizacyjno-technicznych.

W zakresie studiów podyplomowych Rektor KUL wyjaśnił, że wszystkie etapy studiów zostały zakończone, pozostało uzupełnienie dokumentacji i wypłata wynagrodzeń za ostatnią część zajęć w Chicago oraz rozliczenie podróży służbowych dotyczących ostatniego etapu studiów.

(dowód: akta kontroli str. 183-187)

Środki z dotacji celowej na realizację zadania „doskonalenie zawodowe nauczycieli”, wg stanu na 10 grudnia 2014 r., wykorzystano w 52% i zgodnie z przeznaczeniem.

Objęte badaniem dowody księgowe dotyczące kosztów realizacji zadań (po 15 na każde zadanie) spełniały kryteria określone w umowach, tj. m.in. były prawidłowo opisane i dotyczyły wskazanych rodzajów wydatków.

(dowód: akta kontroli str. 438-448)

Dotacje celowe na realizację ww. zadań zostały przekazane przez MSZ i MEN na rachunki bankowe KUL wskazane w umowach.

¹⁰ Odsetki za zwłokę wyniosły 3,15 zł. Zgodnie z art. 54 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r., poz. 749 ze zm.) odsetek za zwłokę nie nalicza się jeżeli wysokość odsetek nie przekraczałaby trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej (8,70 zł).

KUL spełnił wymóg utrzymywania rachunku bankowego dla realizacji projektu „Polska bliżej” nie krócej, niż do chwili dokonania ostatecznego rozliczenia ze zleceniodawcą, tj. do 28.02.2014 r., zgodnie z zawartą umową (§ 3 pkt 3.3). Natomiast rachunek bankowy dla rozliczeń zadania „doskonalenie zawodowe nauczycieli” jest utrzymywany nadal.

(dowód: akta kontroli str. 65-67, 195-197, 237-240)

Ustalone
nieprawidłowości

1. Koszty projektu „Polska bliżej” w wysokości 25,4 tys. zł, sfinansowane ze środków wkładu własnego KUL, nie były ujęte w wyodrębnionej ewidencji księgowej projektu, co było niezgodne z § 9 pkt 9.1 ww. umowy; ujęto je w ewidencji księgowej dotyczącej innych zadań.

Kwestor KUL Pani Elżbieta Wal wyjaśniła, że zgodnie z § 3 ust. 3.5 zawartej umowy całkowity koszt projektu stanowi sumę dotacji oraz wkładu własnego. Księgowa projektu rozumiała to jako sumę dwóch kont.

(dowód: akta kontroli str. 44-64, 199-219, 539)

Powyższe wyjaśnienie nie może stanowić uzasadnienia do niezgodnego z umową ewidencjonowania kosztów projektu.

2. Koszty dotyczące zakupu biletów lotniczych¹¹ w łącznej wysokości 9,5 tys. zł, dokumentujące realizację zadania doskonalenia zawodowego nauczycieli, zostały zakwalifikowane i zaksięgowane w systemie FK na koncie 510-03-63 dotyczącym realizacji innego zadania realizowanego przez KUL, a nie na wyodrębnionym koncie księgowym (516-01) dotyczącym tego zadania.

Było to niezgodne z § 7 pkt 1 umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego, zgodnie z którym zleceniobiorca był zobowiązany do prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo - księgowej i ewidencji księgowej zadania publicznego oraz warunkami płatności, zasad prowadzenia księgowości i administrowania środkami pochodzącymi z dotacji, tj. postanowieniami § 5 pkt 2 załącznika nr 2 – Zasady przyznawania i rozliczania dotacji, zgodnie z którym zleceniobiorca ma obowiązek prowadzić wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych w ramach dotacji oraz wydatków dokonanych z tych środków do Ogłoszenia otwartego konkursu ofert¹².

(dowód: akta kontroli str. 68-77, 124-128, 150-159, 255-260)

Rektor KUL, wyjaśnił m.in., że podpisanie umowy nastąpiło z opóźnieniem, tj. dnia 21 maja 2014 r., a bilety zakupiono 16 kwietnia 2014 r., natomiast harmonogram przewidywał rozpoczęcie szkoleń w maju 2014 r. Uniwersytet nie miał możliwości przesunięcia tego terminu. Wcześniejszy zakup biletów był podyktowany względami ekonomicznymi i koniecznością zapewnienia

¹¹ Dot. zakupu biletów lotniczych, których nabycie (zapłata za faktury zrealizowana z rachunku podstawowego KUL) dokumentują następujące faktury VAT nr:

- 2439/KB z dnia 16.04.2014 r. – wartość brutto 2.665,54 zł bilet lotniczy dla P. W. – podróż od 07.05.2014 do 11.06.2014 r. trasa -Warszawa – Nowy Jork –Chicago –Warszawa;

- 2441/KB z dnia 16.04.2014 r. – wartość brutto 2.665,54 zł bilet lotniczy dla M. A. – podróż od 15.05.2014 do 11.06.2014 r. trasa -Warszawa – Nowy Jork –Chicago –Warszawa;;

- 2443/KB z dnia 16.04.2014 r. – wartość brutto 631,05 zł bilet lotniczy dla M. A. – trasa - Nowy Jork –Chicago;

- 2438/KB z dnia 16.04.2014 r. – wartość brutto 631,05 zł bilet lotniczy dla P. W. – trasa – Nowy Jork –Chicago;

- 2440/KB z dnia 16.04.2014 r. – wartość brutto 2.946,97 zł bilet lotniczy dla M. L. – podróż od 22.05.2014 do 11.06.2014 r. trasa -Warszawa - Chicago –Warszawa;

¹² Załącznik nr 2 do Ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego, ogłoszonego przez Ministra Edukacji Narodowej pt. Organizowanie w kraju i za granicą doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim za granicą.

rezerwacji dla prowadzących zajęcia. Prośba skierowana do Ministerstwa Edukacji Narodowej o podpisanie aneksu do umowy i uznanie kosztów zakupu biletów jako kwalifikowanych została odrzucona. Oczekiwanie na decyzję Ministerstwa Edukacji Narodowej determinowało księgowanie w systemie FK na koncie 510-03-63, aby uniknąć późniejszych korekt.

Dyrektor SJiKP wyjaśnił, że zakwalifikowanie kosztów zakupu biletów na konto jednostki realizującej zadanie wynikało z omyłki oraz wątpliwości do uznania ich za kwalifikowalne. Natomiast po uznaniu przez MEN ww. kosztów za niekwalifikowalne¹³, nastąpiło ich przeksięgowanie na konto projektu doskonalenia zawodowego nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 68-77, 160-163, 166-167, 173-176, 180-182)

3. W zakresie zadania publicznego „doskonalenie zawodowe nauczycieli” nie przestrzegano harmonogramu realizacji jednego z trzech działań dotyczących drugiej części szkoleń dla nauczycieli szkół polskich w Kanadzie. Zostało ono wykonane w okresie od 19 października 2014 r. do 3 listopada 2014 r., tj. po terminie wskazanym w harmonogramie (od sierpnia do września 2014 r.). Łączna suma rzeczywistych kosztów wykorzystanych z dotacji na ww. działanie wynosiła 22,7 tys. zł. KUL nie otrzymał pisemnej zgody MEN na zmianę terminu wykonania ww. działania, która była wymagana zgodnie z warunkami realizacji zadania, tj. § 6 pkt 5 załącznika nr 1¹⁴ – Regulamin otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego.

KUL w trakcie kontroli wystąpił do MEN o uznanie zmiany ww. terminu i uzyskał akceptację jego przesunięcia na październik.

(dowód: akta kontroli str. 124-125, 136-138, 150-152, 173, 254)

Rektor KUL wyjaśnił m.in., że w 2014 r. nastąpiła zmiana zarządu Związku Nauczycieli polskich w Kanadzie, co spowodowało konieczność ustalenia warunków szkoleń od nowa.

Ponadto, Dyrektor SJiKP wyjaśnił, że zwrócenie się o zgodę na zmianę terminu szkoleń w Toronto dopiero po ich przeprowadzeniu, nastąpiło przez niedopatrzenie.

(dowód: akta kontroli str. 160-167, 173, 180)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości¹⁵ działania KUL związane z wykorzystaniem środków otrzymanych na zadania zlecone.

¹³ Dyrektor Szkoły Języka i Kultury Polskiej skierował zapytanie do MEN w trakcie kontroli NIK (11.12.2014 r.) dot. możliwości zakwalifikowania do kosztów kwalifikowalnych biletów lotniczych, których zakup nastąpił przed podpisaniem umowy o realizację zadania publicznego.

¹⁴ Załącznik nr 1 do Ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego, ogłoszonego przez Ministra Edukacji Narodowej pt. Organizowanie w kraju i za granicą doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim za granicą.

¹⁵ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

2. Efekty realizacji ww. zadań w zakresie współpracy z Polonią i Polakami za granicą, ukierunkowanych na podtrzymywanie więzi z Polską i wspomaganie migracji powrotnych

Opis stanu
faktycznego

Umowy dotyczące realizowanych projektów nie zawierały obowiązku monitorowania prowadzonych działań. Jednak z wyjaśnień Rektora KUL wynika, że na każdym etapie realizacji zadania (zarówno w 2013 r., jak i w 2014 r.) prowadzony był monitoring skuteczności i prawidłowości prowadzonych działań. Zespół realizujący szkolenia, przygotowujący materiały dydaktyczne, konferencje i wykłady otwarte spotykał się z koordynatorami przed rozpoczęciem, w trakcie i po zakończeniu poszczególnych etapów i dokonywał oceny skuteczności podejmowanych działań, a w razie konieczności, korekty tych działań w celu osiągnięcia najlepszych rezultatów i realizacji zakładanych celów. Podsumowaniem tych czynności było sprawozdanie złożone na zakończenie realizacji umowy 296/2013 oraz to, które zostanie złożone na zakończenie realizacji umowy MEN/2014/DSWM/722. W przypadku realizowanych Studiów podyplomowych/kursu dokształcającego w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego/drugiego z elementami nauczania kultury polskiej była prowadzona bieżąca ewaluacja zajęć.

(dowód: akta kontroli: str. 160-182)

Realizowane w latach 2013-2014 (do dnia zakończenia kontroli) ww. zadania zlecone nie były kontrolowane przez zleceniodawców, tj. MSZ i MEN.

(dowód: akta kontroli: str. 253)

W wyniku realizacji projektu „Polska bliżej” osiągnięte zostały zakładane w umowie rezultaty, tj.:

- polskie szkoły sobotnie otrzymały nowoczesne materiały do klasy 5, które były dostosowane do poziomu dzieci emigrantów;
- udział w studiach podyplomowych, kursie dokształcającym pozwolił nauczycielom szkół polskich lepiej zorientować się w metodyce nauczania języka polskiego jako obcego, przyswoić nowoczesne techniki prowadzenia zajęć językowych, zapoznać się z aktualnymi materiałami dydaktycznymi, poznać kryteria i elementy certyfikacji znajomości języka polskiego jako obcego;
- uczestnicy warsztatów poznali najnowsze metody uczenia języka polskiego jako obcego;
- przeprowadzone egzaminy sprawdziły poziom językowy uczniów ze szkół polskich i pokazały drogę modyfikacji programów oraz celów nauczania oraz dostosowanie ich do wymagań egzaminów;
- wykłady otwarte pokazały korzyści płynące z uczenia się języka polskiego i poznawania kultury polskiej nie tylko w kręgach związanych ze szkołami polskimi, ale także sięgającymi poza nie. Zainteresowały polskością, Polską współczesną z jej ofertą edukacyjną i gospodarczą, a także bogatym bagażem kulturowym;
- uczestnicy i goście konferencji otrzymali pakiet informacji dotyczących sytuacji dzisiejszej Polski pod względem kulturowym, ekonomicznym, prawnym, społecznym, stosunków międzynarodowych i sytuacji szkolnictwa

wyższego. Konferencja zwiększyła zainteresowanie Polską i Polakami zarówno w kraju, jak i za granicą.

(dowód: akta kontroli str. 198-209)

W przypadku „doskonalenia zawodowego nauczycieli”, zgodnie z pkt. 6 oferty¹⁶, stanowiącej załącznik do umowy, celem tego programu było zapoznanie słuchaczy ze sposobami pracy młodych ludzi, którzy zanurzeni w kulturę amerykańską XXI wieku próbują jednocześnie poznać, rozwinąć i zachować język przodków oraz zrozumieć kody kulturowe właściwe ich rodzicom i rodzinom w Polsce. Ww. cel główny zakładano realizować poprzez następujące cele szczegółowe:

- a) wzrost świadomości potrzeby nauki języka polskiego u uczniów, rodziców i nauczycieli;
- b) lepsze przygotowanie metodyczne nauczycieli szkół polskich w USA i Kanadzie poprzez uczestnictwo w studiach podyplomowych/kursie doszkalającym i warsztatach;
- c) zainteresowanie kulturą i językiem polskim zarówno osób z kręgów polonijnych i ściśle z nimi związanych poprzez realizację działań informacyjno – promocyjnych;
- d) integracja środowiska nauczycieli poprzez spotkania uczestników grup ćwiczeniowych umożliwiające wymianę doświadczeń nauczycieli z różnych środowisk polonijnych;
- e) zacieśnienie współpracy emigracyjnych środowisk nauczycielskich oraz ośrodków metodycznych w Polsce (Szkoła Języka i Kultury Polskiej KUL) poprzez bieżącą ocenę postępów i efektów realizacji zadania.

Cel główny osiągnięto m.in. poprzez:

- a) uświadamianie, w trakcie spotkań warsztatów i studiów, jak ważnym elementem tożsamości kulturowej jest znajomość ojczystego języka oraz zwracanie uwagi na atuty, jakie daje znajomość dodatkowego języka obcego;
- b) nauczycieli, którzy uczestniczyli w programach szkoleniowych mających lepsze, lub zdecydowanie lepsze (po studiach podyplomowych i kursie doszkalającym), przygotowanie metodyczne do pracy w szkołach polonijnych;
- c) realizujących zadanie, którzy w trakcie realizacji szkoleń, egzaminów i wizyt informowali o zaletach i korzyściach pogłębiania znajomości języka polskiego, polskiej kultury oraz o możliwości udziału w poszczególnych elementach programu;
- d) integrację środowiska nauczycieli zainteresowanych dalszymi kontaktami między sobą, ośrodkami polonijnymi oraz instytucjami wspierającymi Polonię w Polsce.

(dowód: akta kontroli str. 139-149, 160-172, 254, 270-448)

Rektor KUL wyjaśnił, że efekty i doświadczenia z realizacji projektu „Polska bliżej” z 2013 r. były podstawą dla przygotowania oferty projektu „Organizowanie w kraju i za granicą doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim za granicą”. Najważniejsze były uwagi samych nauczycieli oraz dyrektorów polskich szkół przekazywane w czasie realizacji projektu, dotyczące ich potrzeb w dziedzinie kursów metodycznych i oczekiwanych materiałów dydaktycznych.

(dowód: akta kontroli str. 161-182)

¹⁶ Oferta realizacji zadania publicznego (Pomoc Polonii i Polakom za granicą) – znak DZN/2014/5.

W działalności KUL w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie efekty realizacji przez KUL zadań zleconych w zbadanym zakresie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

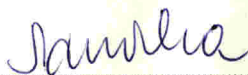
Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

Gdańsk, dnia 30 stycznia 2015 r.

Kontroler
Teresa Sawicka
Główny specjalista kontroli państwowej

Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

DYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

z up.

Dariusz Jurczuk
p.o. WICEDYREKTORA

podpis

